

RECHTBANK NOORD-NEDERLAND

Zittingsplaats Groningen

Bestuursrecht

zaaknummer: LEE 23/4411

uitspraak van de enkelvoudige kamer van 26 september 2025 in de zaak tussen

[...]en [...], uit Easterwierrum, eisers

en

het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Súdwest-Fryslân, het college

(gemachtigden: mr. E.M. van der Molen en mr. M.R. van der Velde).

Als derde-partij neemt aan de zaak deel: [...] en [...] uit Easterwierrum, de vergunninghouder (gemachtigde: mr. G.P. Wempe).

Samenvatting

1. Deze uitspraak gaat over de omgevingsvergunning voor het plaatsen van een kleine windturbine op het perceel [...] in Easterwierrum. Eisers zijn het niet eens met die vergunning. Zij voeren daartoe een aantal beroepsgronden aan. Aan de hand van deze beroepsgronden beoordeelt de rechtbank de omgevingsvergunning.

1.1. De rechtbank komt in deze uitspraak tot het oordeel dat het college de omgevingsvergunning heeft kunnen verlenen. Eisers krijgen dus geen gelijk en het beroep is ongegrond. Hierna legt de rechtbank uit hoe zij tot dit oordeel komt en welke gevolgen dit oordeel heeft.

Procesverloop

2. Het college heeft de omgevingsvergunning met het besluit van 8 mei 2023 verleend. Met het bestreden besluit van 4 oktober 2023 op het bezwaar van eisers is het college bij die vergunningverlening gebleven.

2.1. Eisers hebben beroep ingesteld tegen het bestreden besluit. Het college heeft op het beroep gereageerd met een verweerschrift. De vergunninghouder heeft schriftelijk gereageerd.

2.2. De rechtbank heeft het beroep op 28 november 2024 op zitting behandeld. Hieraan hebben deelgenomen: eiser [...], de gemachtigden van het college en [...] en [...] namens de vergunninghouder.

-
- 2.3. Na de zitting heeft de rechtbank het onderzoek heropend en de Stichting Advisering Bestuursrechtspraak (StAB) benoemd als deskundige.
- 2.4. Op 7 mei 2025 heeft de StAB een schriftelijk verslag aan de rechtbank uitgebracht. De rechtbank heeft partijen in de gelegenheid gesteld om op dat verslag te reageren. Partijen hebben van die gelegenheid gebruik gemaakt.
- 2.5. Op 8 juli 2025 heeft de StAB een schriftelijk notitie aan de rechtbank uitgebracht. Eisers hebben een schriftelijke reactie ingediend.
- 2.6. De rechtbank heeft bepaald dat een nadere zitting niet nodig is en heeft partijen in de gelegenheid gesteld om aan te geven of zij mondeling op een nadere zitting willen worden gehoord. Van die gelegenheid hebben partijen geen gebruik gemaakt. De rechtbank heeft het onderzoek daarna gesloten.

Beoordeling door de rechtbank

Overgangsrecht Omgevingswet

3. Op 1 januari 2024 zijn de Omgevingswet en de Invoeringswet Omgevingswet in werking getreden. Als een aanvraag om een omgevingsvergunning is ingediend vóór het tijdstip van inwerkingtreding van de Omgevingswet blijft op grond van artikel 4.3, aanhef en onder a, van de Invoeringswet Omgevingswet het recht zoals dat gold onmiddellijk vóór dat tijdstip van toepassing tot het besluit op die aanvraag onherroepelijk wordt, met uitzondering van artikel 3.9, derde lid, eerste zin, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo).
- 3.1. De aanvraag om een omgevingsvergunning is ingediend op 12 april 2023. Dat betekent dat in dit geval de Wabo, het Activiteitenbesluit milieubeheer (Activiteitenbesluit) en de Activiteitenregeling milieubeheer (Activiteitenregeling), zoals die golden vóór 1 januari 2024, van toepassing blijven.

4. De voor de beoordeling van het beroep belangrijke wet- en regelgeving is te vinden in de bijlage bij deze uitspraak.

Vaststaande feiten en omstandigheden

5. De rechtbank gaat uit van de volgende feiten en omstandigheden.
- 5.1. De vergunninghouder exploiteert op het perceel [...] in Easterwierrum (het perceel) een agrarisch bedrijf. De vergunninghouder beoogt een kleine windturbine op het perceel te plaatsen ter ondersteuning van zijn bedrijfsvoering. Daartoe heeft de vergunninghouder op 12 april 2023 een aanvraag ingediend.
- 5.2. Eisers wonen op het nabijgelegen perceel [...] in Easterwierrum. De woning van eisers ligt ten noordwesten van de aangevraagde windturbinelocatie, op een afstand van ongeveer 160 meter.

5.3. In het bestemmingsplan “Bûtengebied” (bestemmingsplan) is het perceel bestemd voor ‘Agrarisch’, ‘Waarde – Cultuurhistorische waardevolle lijnen’, ‘Waarde – Archeologie 2’ en ‘Verkeer’, met de functieaanduiding ‘specifieke vorm van agrarisch – bedrijfskavel grondgebonden agrarisch bedrijf’. Ook is een bouwvlak aangegeven. Het perceel is ook gelegen binnen het (paraplu)bestemmingsplan “Súdwest-Fryslân – kleine windturbines” (paraplubestemmingsplan). Om invulling te kunnen geven aan de planologische mogelijkheden heeft het college de beleidsregel ‘Toetsingskader kleine windturbines Súdwest-Fryslân’ (beleidsregel) vastgesteld.

5.4. Het college heeft de gevraagde omgevingsvergunning met het besluit van 8 mei 2023 verleend. Aan dat besluit liggen een slagschaduwonderzoek van Geluid Plus Adviseurs van 9 april 2023 (slagschaduwrapport 1) en een memo van de Omgevingsdienst Fryslân (FUMO) van 26 april 2023 ten grondslag. Eisers hebben tegen die vergunning bezwaar gemaakt.

5.5. Met het bestreden besluit van 4 oktober 2023 op het bezwaar van eisers is het college bij die vergunningverlening gebleven. Aan dat besluit ligt een slagschaduwonderzoek van Geluid Plus Adviseurs van 15 september 2023 (slagschaduwrapport 2) en een memo van de FUMO van 9 oktober 2023 ten grondslag.

Ingetrokken beroepsgrond

6. De rechtbank stelt vast dat eiser [...] ter zitting heeft meegedeeld dat eisers geen probleem hebben met het geluid dat door de beoogde windturbine zal worden geproduceerd. De rechtbank laat de beroepsgrond over dat geluid daarom verder buiten beschouwing.

Alternatieve locaties voor de windturbine

7. Eisers betogen dat een alternatieve locatie voor de windturbine mogelijk is. Eisers achten het niet aannemelijk dat in de toekomst een uitbreiding van de stal op het perceel van de vergunninghouder plaatsvindt, nu in het huidige stikstofklimaat bijbouwen zeer onwaarschijnlijk is. Bovendien is er wel ruimte voor de windturbine buiten het bouwvlak van een eventuele staluitbreiding. Eisers dragen drie alternatieven locaties voor de windturbine aan. Volgens eisers is er echter geen sprake van een gelijk speelveld voor de vergunninghouder en eisers als naaste burens. Het lijkt alsof het college bij de aanvraag steeds in het achterhoofd houdt dat er al heipalen geslagen zijn, waardoor er bij verandering van locatie extra kosten zijn voor de aanvrager. Eisers menen dat het college de alternatieven te makkelijk terzijde schuift en niet inhoudelijk beoordeelt, omdat het college genoeg neemt met de mededeling van de vergunninghouder dat hij beperkt wordt in zijn uitbreidingsmogelijkheden. Dat de palen al zijn geslagen, komt volgens eisers voor eigen risico van de vergunninghouder. Alternatief 1 heeft nog steeds de voorkeur van eisers omdat er dan geen zichthinder is, er geen slagschaduwrapport hoeft te worden overgelegd, er geen voedselhaag hoeft te worden aangeplant, de windturbine minder zichtbaar is van de openbare weg, de ligboxenstal zover uitgebreid kan worden als maar wenselijk is en de windturbine veel beter onderdeel is van het bedrijf op het perceel. Dat alternatief stuit daarmee op aanmerkelijk minder bezwaren, met een gelijkwaardig resultaat, aldus eisers.

7.1. Het college voert aan dat het college moet beslissen op de aanvraag zoals die is ingediend, inclusief de daarin opgenomen locatie.¹ Volgens het college stuiten de alternatieven die eisers voorstaan niet op aanmerkelijk minder bezwaren. De vergunninghouder heeft uitgelegd dat die alternatieven geen opties voor hem zijn. De alternatieven stuiten op andere bezwaren, namelijk dat de vergunninghouder daarmee de mogelijkheid om zijn stal uit te breiden, niet kan behouden. Dat eisers vinden dat de stallen in deze tijd niet meer uitgebreid mogen worden, kan hierbij volgens het college geen rol spelen. Het mogelijk maken van het plaatsen van een windturbine bij boerderijen heeft als algemeen doel het meer opwekken van duurzame energie. Volgens het college mogen windturbines echter niet overal worden geplaatst, enerzijds ten behoeve van het behoud van het open landschap en anderzijds om hinder voor omwonenden zoveel als redelijkerwijs mogelijk te beperken. Daarom zijn zowel in het paraplubestemmingsplan als in de beleidsregel voorwaarden gesteld waaraan moet worden voldaan, aldus het college.

7.2. Uit vaste rechtspraak volgt dat het college dient te besluiten op de aanvraag zoals die is ingediend. Als het plan op zich aanvaardbaar is, kan het bestaan van alternatieven slechts dan tot het onthouden van medewerking nopen, als op voorhand duidelijk is dat door verwezenlijking van de alternatieven een gelijkwaardig resultaat kan worden bereikt met aanmerkelijk minder bezwaren.²

7.3. De rechtbank is van oordeel dat eisers niet voldoende aannemelijk hebben gemaakt dat er gelijkwaardige alternatieven zijn voor de locatie van de windturbine met aanmerkelijk minder bezwaren dan de bezwaren die met de aangevraagde locatie zijn verbonden. Daarbij is van belang dat de door eisers aangedragen alternatieve locaties dichterbij de bedrijfsgebouwen van de vergunninghouder liggen dan de aangevraagde locatie. Het college heeft voldoende aannemelijk mogen achten dat de vergunninghouder bij plaatsing van de windturbine op één van die alternatieve locaties zal worden belemmerd in de uitbreiding van zijn bedrijf(sgebouwen). Daarnaast betreft de rechtbank in zijn oordeel dat eisers onvoldoende inzichtelijk hebben gemaakt op welke wijze en in welke mate de mogelijke bezwaren voor de buurt en voor de weggebruikers zich tegen de door de vergunninghouder gekozen locatie verzetten.

8. Deze beroepsgrond slaagt niet.

Zicht op de windturbine

9. Eisers betogen dat niet aannemelijk is dat een windturbine van 23 meter hoog onzichtbaar wordt achter een voedselhaag van 3 tot 4 meter hoog. Volgens eisers is de voedselhaag te kort, zodat zij alsnog vol zicht hebben op de turbine. Er is sprake van een vrij bewegend object in hun blikveld, waardoor de rust van het wijde veld verdwijnt. Het college heeft de visuele hinder ten onrechte niet getoetst aan de beleidsregel, waar in punt 6 van paragraaf 2.4 wordt gesteld dat de gemeente nadere eisen kan stellen aan de plaats van een turbine ten behoeve van zichtlijnen of visuele hinder, aldus eisers.

¹ Het college verwijst naar de uitspraken van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) van 12 april 2017 (ECLI:NL:RVS:2017:1015) en van 5 april 2023 (ECLI:NL:RVS:2023:1364).

² Zie de uitspraak van de ABRvS van 9 december 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2907.

9.1. Het college voert aan dat het voorstelbaar is dat eisers het zicht op de windturbine en de draaiende wieken hinderlijk vinden en hierdoor in hun woon- en leefklimaat worden aangetast. Volgens het college zijn de voorwaarden in het paraplubestemmingsplan en de beleidsregel mede opgesteld om hinder voor omwonenden zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, te voorkomen. De turbine is landschappelijk ingepast om zoveel mogelijk hinder te voorkomen. Dit ondanks dat ruimschoots aan de afstandseis wordt voldaan. Volgens het college is de stelling van eisers dat de visuele hinder niet is getoetst aan de beleidsregel, onjuist. De verwijzing van eisers naar punt 6 van paragraaf 2.4 is een verwijzing naar een paragraaf uit de ontwerp-beleidsregel. In de definitieve beleidsregel is die bepaling komen te vervallen, aldus het college.

9.2. De rechtbank is van oordeel dat het college zich op het standpunt heeft kunnen stellen dat het uitzicht van eisers niet onevenredig wordt aangetast door de plaatsing van de windturbine op de aangevraagde locatie. Daarbij neemt de rechtbank in aanmerking dat het paraplubestemmingsplan het college de mogelijkheid biedt om een windturbine onder bepaalde voorwaarden op het perceel en de aangevraagde locatie toe te staan. Die planologische mogelijkheid is uitgewerkt in de beleidsregel. Zoals de beleidsregel voorschrijft, heeft het college bij de onderhavige vergunningverlening rekening gehouden met de landschappelijke inpassing van de windturbine in de omgeving. Het college heeft daarbij gebruik gemaakt van de mogelijkheid om aanvullende eisen aan die inpassing te stellen, door het beplantingsplan aan de omgevingsvergunning te verbinden. Van dat beplantingsplan maakt de voedselhaag onderdeel uit. Hoewel de voedselhaag niet het zicht van eisers op de windturbine geheel zal wegnemen, dient die maatregel ter bescherming van die belangen van eisers. Het college heeft in zoverre wel rekening gehouden met zichthinder. De verwijzing van eisers naar de ontwerp-beleidsregel leidt niet tot een ander oordeel. Anders dan eisers stellen, staat in de definitieve versie van de beleidsregel geen mogelijkheid voor het college om nadere eisen te stellen aan de plaats van een kleine windturbine ten behoeve van zichtlijnen of visuele hinder.

10. Deze beroepsgrond slaagt niet.

Slagschaduw

11. Eisers betogen dat het college de overlast door slagschaduw van de beoogde windturbine onjuist heeft ingeschat. Tot tweemaal toe zijn er fouten in de slagschaduwrapporten gemaakt. Zo is uitgegaan van een onjuiste rotordiameter van 13,99 meter in plaats van 15,95 meter. Ook kan de tabel in beide slagschaduwrapporten volgens eisers niet kloppen, omdat een aantal dagwaarden in het tweede rapport lager is dan in het eerste rapport. Bovendien is de afronding van seconden naar minuten niet verantwoord. De lagere dagwaarden worden niet verklaard. Daar komt bij dat slagschaduwrapport 2 niet klopt omdat op een aantal dagen de grotere turbine een kleinere slagschaduw tijd op zou leveren dan de kleine turbine, wat onmogelijk is. Wanneer de turbine alsnog op de aangevraagde locatie wordt geplaatst, moet het slagschaduwonderzoek overgedaan worden. Volgens eisers hebben zij een tegenrapport overlegd, waarin de afwijkingen duidelijk zijn gemarkeerd. Dat de afwijkingen allemaal onder de 20 minuten uitkomen, achten eisers veelzeggend. De juiste waarden zitten daarboven en de grens van 17 keer wordt overschreden, waardoor er een stilstandvoorziening moet komen, aldus eisers.

11.1. Het college voert aan dat de vergunde windturbine voldoet aan de normen voor slagschaduw zoals die zijn opgenomen in het Activiteitenbesluit. Volgens het college kan er daarom vanuit worden gegaan dat sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat. In het Activiteitenbesluit staat hoe vaak en hoe lang per dag de slagschaduw van een windturbine een woning mag raken. Uit slagschaduwrapport 2 volgt dat het aantal hinderdagen per jaar waarbij meer dan 20 minuten per dag slagschaduw kan optreden 14 dagen bedraagt. Volgens het college betekent dit dat er bij de woning van eisers geen hoge slagschaduw is te verwachten. Een stilstandvoorziening is daarom niet nodig. Slagschaduwrapport 2 is opgesteld door deskundigen en getoetst door deskundigen van de FUMO. Voor het college is er daarom geen reden om te twijfelen aan de juistheid van slagschaduwrapport 2. Eisers hebben alleen twijfel geuit en geen tegenrapport overgelegd waaruit blijkt dat de twijfels terecht zijn. Op 27 november 2024 heeft de opsteller van slagschaduwrapport 2 een toelichting gegeven. Uitgelegd is waarom de resultaten op minuten zijn gepresenteerd en getoetst. Daarbij is de duur van de slagschaduw in die berekening een worst case situatie, aldus het college.

11.2. De rechtbank is van oordeel dat het college zich in dit geval terecht op het standpunt heeft gesteld dat de windturbine niet hoeft te worden voorzien van een automatische stilstandvoorziening ter voorkomen of beperken van slagschaduw op het perceel van eisers. Zij overweegt daartoe het volgende.

11.2.1. De rechtbank stelt vast dat de StAB het procesdossier en nadere informatie heeft betrokken bij het deskundigenonderzoek. Zo heeft de StAB zowel acht geslagen op slagschaduwrapporten 1 en 2, als op het betoog van eisers over die rapporten. Ook heeft de StAB informatie ingewonnen bij partijen, waaronder informatie bij eisers over de indeling en situering van hun woning en informatie bij het college bestaande onder meer uit twee nieuwe slagschaduwrapporten van Geluid Plus Adviseurs van 30 april 2025 (slagduwrapporten 3 en 4). Ook heeft de StAB een schaduwonderzoek laten verrichten bij schaduwsimulator.nl dat onderdeel is van Veldman Architecten.

11.2.2. In het verslag van 7 mei 2025 heeft de StAB geconstateerd dat de rotordiameter van de windturbine in slagschaduwrapport 2 is gewijzigd van 13,99 meter naar 15,95 meter in vergelijking met slagschaduwrapport 1. De StAB heeft bij de vergelijking van de overige invoergegevens van slagschaduwrapporten 1 en 2 geen verschillen tussen beide rapporten geconstateerd. Op basis van een vergelijking van de resultaten van beide rapporten heeft de StAB geconcludeerd dat de weergave van de onderzoeksresultaten van slagschaduwrapport 2 van 15 september 2023 correct is en dat slagschaduwrapport 1 van 9 april 2023 dat niet is. Voorts heeft de StAB de resultaten van slagschaduwrapporten 3 en 4 van 30 april 2025 vergeleken met de resultaten van slagschaduwrapport 2. Vastgesteld is dat de uitkomsten niet exact hetzelfde zijn, aangezien de schaduwduren per datum 1 à 2 minuten verschillen. Dat verschil heeft volgens de StAB vooral te maken met de afronding naar minuten. Vervolgens heeft de StAB onderzocht of het door Geluid Plus Adviseurs gebruikte beoordelingspunt – de uiterste zuidoostelijke hoek van de woning van eisers – representatief is voor de potentiële slagschaduw op het zijraam van de woonkamer van de woning van eisers. Op basis van een vergelijking van de slagschaduw tijden en -duur uit de schaduw simulatie door schaduwsimulator.nl en de slagschaduw tijden en -duur uit slagschaduwrapport 2 heeft de StAB geconstateerd dat de schaduwwerking op het zijraam globaal vergelijkbaar is met de schaduwwerking op het door Geluid Plus Adviseurs gebruikte beoordelingspunt. De kleine verschillen zullen veroorzaakt zijn door de afronding

van de slagschaduw naar minuten en een kleine foutmarge. De StAB acht dit waarschijnlijk ook de reden dat de simulatie van [schaduwsimulatie.nl](https://www.schaduwsimulatie.nl) uitkomt op 15 dagen met meer dan 20 minuten slagschaduw, terwijl dat op basis van het onderzoek van Geluid Plus Adviseurs uitkomt op 14 dagen. De StAB heeft geconcludeerd dat in beide gevallen geen sprake is van overschrijding van de grens van 17 dagen, zoals voorgeschreven in artikel 3.12, eerste lid, van de Activiteitenregeling. Vastgesteld is dat het beoordelingspunt in de slagschaduwonderzoeken van Geluid Plus Adviseurs voldoende representatief is voor de schaduwhinder in de woonkamer van eisers.

11.2.3. In reactie op de zienswijze van eisers van 22 mei 2025 heeft de StAB in de notitie van 8 juli 2025 vastgesteld dat uit de informatie van eisers blijkt dat hun kantoor zich bevindt in een vrijstaand bijgebouw achter de woning. De StAB heeft zich op het standpunt gesteld dat dit bijgebouw moet worden beschouwd als een apart kantoorgebouw en niet als onderdeel van het woongebouw van eisers. Het kantoorgebouw is daarom volgens de StAB niet aan te merken als een voor slagschaduw gevoelig gebouw waarvoor slagschaduw van de rotorbladen van de windturbine voorkomen of beperkt zou moeten worden als bedoeld in de Activiteitenregeling. Daarnaast heeft de StAB zich op het standpunt gesteld dat het vrijstaande kantoorgebouw evenmin is te beschouwen als een nevengebruiksfunctie van het “gebouw met een woonfunctie” van eisers als bedoeld in het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl), voor zover het Bkl hier van toepassing zou zijn. Voorts heeft de StAB overwogen dat de schaduwduur op een woning of een ander gevoelig gebouw altijd wordt bepaald in minuten. Daarbij wordt in een schaduw simulatie uitgegaan van de tijd dat er schaduwwerking optreedt. In de simulatie wordt begin- en eindtijd in minuten van de schaduwwerking bepaald. De eindtijd is het moment dat er geen schaduwwerking meer optreedt. Anders gezegd, als de periode van slagschaduw tussen 19 en 20 minuten duurt, wordt de eindtijd bepaald op 20 minuten. Als de periode van slagschaduw tussen 20 en 21 minuten duurt, wordt de eindtijd bepaald op 21 minuten. Het aantal minuten slagschaduw wordt voor toetsing aan artikel 3.12, eerste lid, van de Activiteitenregeling dus altijd naar boven afgerond en niet naar beneden. De StAB heeft geconcludeerd dat de reacties van partijen niet leiden tot herziening van de conclusies in het verslag van 6 mei 2025 [de rechtbank leest: 7 mei 2025].

11.2.4. De rechtbank is van oordeel dat het college slagschaduwrapport 2 van 15 september 2023 aan zijn standpunt over de slagschaduw van de beoogde windturbine ten grondslag mocht leggen. Uit de analyse van de StAB volgt dat dat rapport een juiste weergave geeft van de invoergegevens van de beoogde windturbine. Ook staan in dat rapport juiste onderzoeksresultaten. Hoewel eisers terecht hebben gewezen op fouten gemaakt in slagschaduwrapport 1 van 9 april 2023, zijn die fouten niet herhaald in slagschaduwrapport 2.

11.2.5. De rechtbank is verder van oordeel dat het college zich terecht op het standpunt heeft gesteld dat in dit geval geen sprake is slagschaduw die gemiddeld meer dan 17 dagen per jaar gedurende meer dan 20 minuten per dag kan optreden ter plaatse van de woning van eisers. Uit slagschaduwrapport 2 volgt dat de jaarlijkse slagschaduwduur van meer dan 20 minuten per dag lager ligt dan die 17 dagen. De analyse door de StAB bevestigt die conclusie van Geluid Plus Adviseurs. Daarbij is van belang dat Geluid Plus Adviseurs is uitgegaan van een voldoende representatief beoordelingspunt op de woning van eisers. Anders dan eisers stellen gelden in dit geval de definities opgenomen in het Activiteitenbesluit, niet de definities in het Bkl. Op basis van de Activiteitenbesluit heeft

Geluid Plus Adviseurs het kantoorgebouw van eisers terecht buiten beschouwing gelaten bij het slagschaduwonderzoek. Dat gebouw is geen onderdeel van de woning van eisers en geen gevoelig object als bedoeld in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling. Dat een zijgevel van het kantoorgebouw aan de buitenkant middels een houten deur is verbonden met een gevel van de woning, maakt dit niet anders. Voorts acht de rechtbank voldoende inzichtelijk gemaakt hoe Geluid Plus Adviseurs per relevante dag in het jaar hebben vastgesteld of er sprake is van slagschaduw tijd van meer dan 20 minuten per dag. Het StAB-onderzoek bevestigt dat Geluid Plus Adviseurs slagschaduw tijden per minuut naar boven hebben afgerond. Anders dan eisers stellen, is niet aannemelijk geworden dat in slagschaduw rapport 2 slagschaduw tijd per dag buiten beschouwing is gelaten bij het vaststellen van de slagschaduw tijd per dag. De verwijzing van eisers naar (resultaten uit) slagschaduw rapport 1 gaat mank, nu dat rapport incorrect is. Gelet op de resultaten van het StAB-onderzoek hebben eisers met hun kritische kanttekeningen over slagschaduw rapport 2 de bevindingen en conclusies in dat rapport niet ontkracht.

12. Deze beroepsgrond slaagt niet.

Belangenafweging

13. Eisers betogen dat het college ten onrechte weinig tot geen aandacht aan hun belangen als burens heeft besteed. Zo neemt de windturbine een prominent beeld in gezien vanaf het perceel van eisers, terwijl het dorp op ruime afstand van het perceel ligt en wordt afgeschermd door industrie. Volgens eisers heeft het college ten onrechte niet getoetst aan de clausule uit paragraaf 3.6., aanhef en onderdeel 5, van de beleidsregel. Meegewogen moet worden dat er in het recente verleden een flinke uitbreiding van het bedrijf op het perceel heeft plaatsgevonden waardoor de melkstal veel dichterbij is gekomen, aldus eisers.

13.1. Het college voert aan dat bij de afweging om te komen tot vergunningverlening wel degelijk rekening is gehouden met de belangen van de burens. De turbine voldoet aan het minimale beschermingsniveau uit het Activiteitenbesluit. Gelet op het feit dat er geen recht op behoud van vrij uitzicht bestaat, dat de turbine aan de plaatsingsvoorwaarden voldoet en voldoet aan het minimale beschermingsniveau uit het Activiteitenbesluit, stelt het college zich op het standpunt dat het belang van het meer mogelijk maken van duurzame energie door de turbine en het belang van de vergunninghouder bij het opwekken van die energie voor zijn bedrijf, zwaarder wegen dan de belangen van eisers.

13.2. De rechtbank is van oordeel dat het college zich in dit geval in redelijkheid op het standpunt heeft gesteld dat de windturbine in het licht van de betrokken belangen vergunbaar is. Anders dan eisers stellen, heeft het college hun belangen als burens wel en in voldoende mate betrokken in de besluitvorming. De rechtbank wijst daarbij op wat hiervoor is overwogen over mogelijke alternatieve locaties voor de windturbine en de belangen van eisers gemoeid met zicht op die turbine en met voorkomen van slagschaduw door die turbine. Eisers hebben niet aannemelijk gemaakt dat in dit geval sprake is van bijzondere omstandigheden die maken dat toewijzing van de omgevingsvergunning voor hen onevenredig zou zijn. Dat er eerdere uitbreidingen van het bedrijf van de vergunninghouder hebben plaatsgevonden, is niet zo'n omstandigheid. In het licht van de feiten, omstandigheden en onderzoeksgegevens die ten grondslag liggen aan de aanvraag, heeft het college de belangen gemoeid met verlening van de gevraagde omgevingsvergunning

zwaarder kunnen laten wegen dan de belangen van eisers bij het niet verlenen van die vergunning. Van handelen in strijd met de beleidsregel is geen sprake.

14. Deze beroepsgrond slaagt niet.

Conclusie en gevolgen

15. Het beroep is ongegrond. Dat betekent dat de omgevingsvergunning in stand blijft. Eisers krijgen daarom het griffierecht niet terug. Zij krijgen ook geen vergoeding van hun proceskosten.

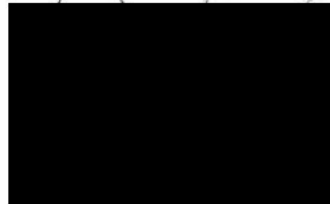
Beslissing

De rechtbank verklaart het beroep ongegrond.

Deze uitspraak is gedaan door mr. R.L. Vuucsán, rechter, in aanwezigheid van mr. R.A. Schaapsmeeders, griffier. Uitgesproken in het openbaar op 26 september 2025.

griffier

rechter

Een afschrift van deze uitspraak is verzonden aan partijen op:

29 SEP 2025

Informatie over hoger beroep

Een partij die het niet eens is met deze uitspraak, kan een hogerberoepschrift sturen naar de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State waarin wordt uitgelegd waarom deze partij het niet eens is met deze uitspraak. Het hogerberoepschrift moet worden ingediend binnen zes weken na de dag waarop deze uitspraak is verzonden. Kan de indiener de behandeling van het hoger beroep niet afwachten, omdat de zaak spoed heeft, dan kan de indiener de voorzieningenrechter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State vragen om een voorlopige voorziening (een tijdelijke maatregel) te treffen.

Handwritten signature in blue ink.

Bijlage: voor deze uitspraak belangrijke wet- en regelgeving

Activiteitenbesluit milieubeheer (Activiteitenbesluit)

Artikel 1.1

1. In dit besluit en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

[...]

gevoelige gebouwen: woningen en gebouwen die op grond van artikel 1 van de Wet geluidhinder worden aangemerkt als andere geluidsgevoelige gebouwen, met uitzondering van die gebouwen behorende bij de betreffende inrichting.

Artikel 3.14

[...]

4. Bij het in werking hebben van een windturbine worden ten behoeve van het voorkomen of beperken van slagschaduw en lichtschittering de bij ministeriële regeling te stellen maatregelen toegepast.

Activiteitenregeling milieubeheer (Activiteitenregeling)

Artikel 3.12

1. Ten behoeve van het voorkomen of beperken van slagschaduw en lichtschittering is de windturbine voorzien van een automatische stilstandvoorziening die de windturbine afschakelt indien slagschaduw optreedt ter plaatse van gevoelige objecten voorzover de afstand tussen de windturbine en de gevoelige objecten minder dan 12 maal de rotordiameter bedraagt en gemiddeld meer dan 17 dagen per jaar gedurende meer dan 20 minuten per dag slagschaduw kan optreden en voorzover zich in de door de slagschaduw getroffen uitwendige scheidingsconstructie van gevoelige gebouwen of woonwagens ramen bevinden. De afstand geldt van een punt op ashoogte van de windturbine tot de gevel van het gevoelige object.

2. Het bevoegd gezag kan met betrekking tot het in werking hebben van een windturbine aanvullend maatwerkvoorschriften stellen ten behoeve van het voorkomen of beperken van hinder door slagschaduw indien het eerste lid in een specifiek geval niet toereikend is.

Wet geluidhinder

Artikel 1

[...]

ander geluidsgevoelig gebouw: bij algemene maatregel van bestuur als zodanig aangewezen gebouw, niet zijnde een woning, dat vanwege de bestemming daarvan bijzondere bescherming tegen geluid behoeft, waarbij wat betreft de bestemming wordt uitgegaan van het gebruik dat is toegestaan op grond van het bestemmingsplan;

[...]

woning: gebouw of gedeelte van een gebouw waar bewoning is toegestaan op grond van het bestemmingsplan.

Besluit geluidhinder

Artikel 1.2

Als ander geluidsgevoelig gebouw als bedoeld in artikel 1 van de wet worden aangewezen:

- a. een onderwijsgebouw;
- b. een ziekenhuis;
- c. een verpleeghuis;
- d. een verzorgingstehuis;
- e. een psychiatrische inrichting;
- f. een kinderdagverblijf.

Bestemmingsplan "Bûtengebied"

Artikel 3 Agrarisch

3.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Agrarisch' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

- a. het agrarisch grondgebruik;
- b. de uitoefening van het agrarisch bedrijf met een grondgebonden agrarische bedrijfsvoering, ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van agrarisch - bedrijfskavel grondgebonden agrarisch bedrijf";
- c. de uitoefening van het agrarisch bedrijf met een in hoofdzaak niet-grondgebonden agrarische bedrijfsvoering, uitsluitend ter plaatse van de aanduidingen "specifieke vorm van agrarisch - bedrijfskavel niet-grondgebonden agrarisch bedrijf";
- d. de uitoefening van het agrarisch bedrijf met een grondgebonden agrarische bedrijfsvoering, ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van agrarisch - bedrijfskavel grondgebonden agrarisch bedrijf" in ondergeschikte mate in combinatie met:
 1. een agrarisch verzorgend bedrijf, ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van bedrijf - agrarisch verzorgend bedrijf";
 2. opslag van niet-agrarische producten, ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van bedrijf - opslag niet-agrarische producten";
 3. dienstverlening in de vorm van natuurgeneeskundige medische consulten, educatieve voorzieningen in de vorm van natuurgeneeskundige opleidingen en overnachtingsvoorzieningen ten behoeve van de natuurgeneeskundige opleidingen, met dien verstande dat niet meer dan 13 slaappleaatsen zijn toegestaan, ter plaatse van de aanduiding "dienstverlening";
 4. verblijfsrecreatie in de vorm van een kleinschalige camping met twee stacaravans en een recreatiebungalow, ter plaatse van de aanduiding "verblijfsrecreatie";
 5. detailhandel in de vorm van een kadowinkel, ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van detailhandel - kadowinkel";
 6. een zorgboerderij, ter plaatse van de aanduiding "zorgboerderij";
 7. een kantoor, ter plaatse van de aanduiding "kantoor";
 8. een paardenhouderij en daarbij behorende ondergeschikte lichte horeca, ter plaatse van de aanduiding "paardenhouderij";

-
- e. het wonen ten behoeve van de agrarische bedrijfsvoering, ter plaatse van een aanduiding voor een bedrijfskavel;
 - f. specifieke natuurlijke waarden, tot uitdrukking komend in de openheid van het landschap, de aanwezige zoutminnende vegetatie, de aanwezige vochtige graslanden en de geomorfologische situatie in het gebied, ter plaatse van de aanduiding "natuurwaarden";
 - g. een kleinschalige kampeerterein, ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van recreatie - kleinschalig kamperen";

met daaraan ondergeschikt:

- h. het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de landschappelijke, natuurlijke en cultuurhistorische waarden van het open landschap en het verkavelingspatroon;
- i. het behoud, het herstel en de ontwikkeling van kleine natuur- en landschapselementen;
- j. het behoud, het herstel en de ontwikkeling van het begroeiingspatroon op de boerenerven in de vorm van boomsingels en andere waardevolle hoogopgaande erfbepanting;
- k. doeleinden van natuurontwikkeling en agrarisch natuurbeheer;
- l. kleinschalige duurzame energieopwekking;
- m. nutsvoorzieningen;
- n. extensief dagrecreatief medegebruik;
- o. erftoegangswegen en agrarische kavelpaden;
- p. bestaande fiets- en wandelpaden;
- q. water;
- r. een ijsbaan met de daarbijbehorende gebouwen, ter plaatse van de aanduiding "ijsbaan";
- s. een volkstuin, ter plaatse van de aanduiding "volkstuin";
- t. molens, ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van waarde - molen";
- u. evenemententerreinen, ter plaatse van de aanduiding "evenemententerrein";
- v. veldschuren, ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van agrarisch - veldschuur";
- w. waterberging, ter plaatse van de aanduiding "waterberging";
met de daarbijbehorende:
- x. andere bouwwerken;
en ter plaatse van een aanduiding voor een bedrijfskavel met de daarbijbehorende:
- y. bedrijfsgebouwen en overkappingen, waaronder boogstallen uitsluitend ter plaatse van de aanduiding "specifieke bouwaanduiding - boogstal";
- z. bedrijfswoningen, met de daarbij behorende ruimtelijk ondergeschikte gebouwen en ruimtelijk ondergeschikte overkappingen, al dan niet in ondergeschikte mate in combinatie met ruimte voor een aan-huis-verbonden beroep, een kleinschalige bedrijfsmatige activiteit, mantelzorg en/of logies met ontbijt;
- aa. bestaande torensilo's;
- bb. mestvergistingsinstallatie, ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van agrarisch - mestvergistingsinstallatie";
- cc. tuinen, erven en terreinen ter plaatse van de aanduiding "specifieke vorm van agrarisch - bedrijfskavel grondgebonden agrarisch bedrijf" of

- “specifieke vorm van agrarisch - bedrijfskavel niet-grondgebonden agrarisch bedrijf”;
- dd. andere bouwwerken;
waarbij:
1. ter plaatse van de aanduiding "specifieke bouwaanduiding - waardevolle hoofdvorm", het behoud en het herstel van de bestaande hoofdvormen van de cultuurhistorisch waardevolle boerderijpanden wordt nagestreefd;
 2. ter plaatse van de aanduiding "karakteristiek", de instandhouding van de bestaande karakteristieke waarden van bouwwerken wordt nagestreefd.

Artikel 52 Algemene aanduidingsregels

[...]

52.3 overige zone – windturbine

52.3.1 Aanduidingsomschrijving

De voor 'overige zone - windturbine' aangeduide gronden zijn mede bestemd voor solitaire windturbines.

52.3.2 Bouwregels

- a. Voor het bouwen van solitaire windturbines gelden de volgende regels:
1. een windturbine zal uitsluitend worden gebouwd, ter plaatse van de gebiedsaanduiding “overige zone - windturbine”;
 2. het aantal te bouwen windturbines, ter plaatse van de gebiedsaanduiding “overige zone - windturbine”, zal ten hoogste één bedragen;
 3. de bouwhoogte van een windturbine zal ten hoogste de bestaande bouwhoogte bedragen;
 4. de rotordiameter van een windturbine zal ten hoogste de bestaande rotordiameter bedragen.
- b. Voor het bouwen van andere bouwwerken ten behoeve van de windturbines geldt de volgende regel:
1. de bouwhoogte van andere bouwwerken zal ten hoogste 2,50 m bedragen.

(Paraplu)Bestemmingsplan “Súdwest-Fryslân – kleine windturbines” (paraplubestemmingsplan)

Artikel 5 Algemene bouwregels

Het bouwen van kleine windturbines is niet toegestaan, met uitzondering van:

- a. Windturbines waarvan de bouw wordt toegestaan in de regels van een bestemmingsplan dat op grond van artikel 3 is genoemd in bijlage 1 van dit plan.

Artikel 6 Algemene afwijkingsregels

Bij omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in de regels van een bestemmingsplan dat op grond van artikel 3 is genoemd in bijlage 1 van dit plan ten behoeve van het plaatsen van ten hoogste 2 kleine windturbines op of direct grenzend aan het bouwperceel van een bestaand agrarisch bedrijf, mits:

- a. de ashoogte van een turbine ten hoogste 15 m bedraagt;
- b. het op te stellen vermogen moet zijn gericht op het eigen bedrijf;

- c. de mogelijkheden voor zonnepanelen moeten zijn verkend;
- d. voldaan wordt aan het toetsingskader uit de beleidsregel 'Toetsingskader kleine windturbines Súdwest-Fryslân' (bijlage 2 van de regels) en indien deze beleidsregel gedurende de planperiode van dit plan wijzigt, rekening wordt gehouden met de wijziging;
- e. de aanvraag tevens voor een beoordeling aan de provincie Fryslân wordt voorgelegd.

Bijlage 1: Lijst met bestemmingsplannen waarop het parapluplan van toepassing is

[...]

Plannaam bestemmingsplan	Vaststellings-datum	ID	Artikel	Bestemming
Bûtengebiet (vml Littenseradiel)	29-9-2015	NL.IMRO.0140.BtngLittenseradiel-VA02	3	Agrarisch

Beleidsregel 'Toetsingskader kleine windturbines Súdwest-Fryslân' (beleidsregel)

[...]

3.4 Deel 4: ruimtelijke randvoorwaarden

Een aanvraag voor een omgevingsvergunning voor kleine windturbine moet aan de volgende ruimtelijke voorwaarden voldoen:

1. de betreffende gronden hebben de bestemming 'Agrarisch' of 'Agrarisch-Glastuinbouw' of 'Agrarisch-Paardenhouderij' of 'Agrarisch - Agrarisch bedrijf' of 'Agrarisch – Cultuurgrond' of 'Agrarische doeleinden' of 'Agrarisch gebied' of 'Agrarisch – Stadsboerderij';
2. de kleine windturbine betreft een op de grond staande turbine van het HAT type met 3 wieken; turbines van het VAT type en dakturbines zijn niet toegestaan;
3. de kleine windturbine(s) voldoe(t)(n) aan de beeldkwaliteitscriteria zoals opgenomen in hoofdstuk 3;
4. De afstand van een kleine windturbine tot:
 - a. een andere kleine windturbine hangt samen met de erfgrootte en erfopbouw;
 - b. erfgrens is maximaal ongeveer 25 m, hierbij dient een plek in de luwte te worden voorkomen;
 - c. buisleidingen bedraagt niet minder dan 25,00 m, tenzij de leidingbeheerder dichterbij toestaat;
 - d. hoogspanningsinfrastructuur bedraagt ten minste de maximale werpafstand bij twee keer het nominaal toerental van de kleine windturbine, tenzij de netbeheerder instemt met een kortere afstand;
 - e. de meest nabijgelegen gevoelige objecten bedraagt niet minder dan vier maal de ashoogte van de windturbine;
 - f. openbaar gebied is zodanig dat de wieken of de constructie van de kleine windturbine niet overhangt boven openbaar gebied.
5. Bij de plaatsing van een kleine windturbine kunnen aanvullende eisen aan de landschappelijke inpassing gesteld worden, zoals:

-
- a. versterking van herkenbaarheid van het erf, bijvoorbeeld door het toevoegen van erfbeplanting;
 - b. het versterken van de ecologische waarde van de erfbeplanting;
 - c. compenserende maatregelen om zichthinder en/of verrommeling van het erf tegen te gaan;
 - d. maatregelen om de omgevingskwaliteit te verhogen, bijvoorbeeld door het toevoegen van versterkende landschapselementen of verwijderen van storende elementen.

3.5 Deel 5: randvoorwaarden wet- en regelgeving

Kleine windturbines moeten aan alle relevante wet- en regelgeving voldoen, waarbij in ieder geval geldt dat de kleine windturbine voldoet aan:

1. de eisen van het Bouwbesluit 2012;
2. de eisen van het Activiteitenbesluit milieubeheer en de Activiteitenregeling milieubeheer;
3. de overige regels van het ter plaatse geldende bestemmingsplan(nen);
4. de regels van de Wet natuurbescherming en de daaruit volgende voorwaarden;
5. de gestelde eisen van de welstandsnota Súdwest-Fryslân. Indien de kleinschalige windturbine(s) word(t)(en) geplaatst bij een Rijksmonument, wordt advies gevraagd aan de monumentencommissie;
6. de planschadeovereenkomst die de initiatiefnemer verplicht moet aangaan met de gemeente Súdwest-Fryslân;
7. de NEN-EN-IEC norm 61400-2 danwel aan Handreiking miniwind en kleine windmolens van Nederlandse WindEnergie Associatie (NWEA).

3.6 Deel 6: overige randvoorwaarden

Voor een aanvraag voor een omgevingsvergunning voor een kleine windturbine gelden, naast de bovenstaande randvoorwaarden, ook de volgende regels:

1. de energieopwekking van de kleine windturbine is niet bestemd voor commerciële doeleinden maar enkel ten behoeve van het eigen gebruik waarbij de mogelijkheden voor zonnepanelen op de gebouwen moeten zijn verkend;
2. de aanvraag wordt door bevoegd gezag voor een beoordeling aan de provincie voorgelegd;
3. bij een aanvraag omgevingsvergunning voor een kleine windturbine moet een rapport van een akoestisch onderzoek en een rapport van een slagschaduwonderzoek ingediend worden;
4. de kleinschalige windturbine is, voor zover mogelijk, voorzien van het Kleinwindkeurmerk of een daarmee gelijk te stellen keurmerk;
5. het college van burgemeester en wethouders wijst een verzoek om een omgevingsvergunning voor een kleine windturbine af indien voor een of meer belanghebbenden een toewijzing van de omgevingsvergunning wegens bijzondere omstandigheden onevenredig zou zijn in verhouding tot de met de beleidsregel te dienen doel.

